

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Márkusfalvi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Márkusfalvi-Tóth Ádám ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bokrosi Jusztna jogtanácsos által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, Köztársaság tér 7., Hiv.szám: ...) alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. évi október hó 21. napján kelt 3.K.30.392/2007/19. számú végzésével kijavított, 2008. június 3. napján kelt 3.K.30.392/2007/12. számú ítélete ellen, az alperes által 15. és 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000 (azaz hatvanezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 16.500 (azaz tizenhatezer-öttszáz) forint kereseti-, és 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes fogyasztói panasz alapján megállapította, hogy a felperes, mint villamos energia közüzemi szolgáltató, 2005. június 14-én a panaszos fogyasztási helyén mérőellenőrzést tartott. Kiderült, hogy a mindennapszaki mérő meghibásodott, ezért azt a felperes lecserélte, egyben közölte a panaszossal, hogy a kiesett kWh-t egy

későbbi időpontban fogja kiszámlázni. A fogyasztási hely villamos energia fogyasztásának adataiból megállapítást nyert, hogy a meghibásodott mérő 2003. június 3. és 2005. június 13. közötti időszakban összesen 742 napig nem az elfogyasztott villamos energia mennyiségét mutatta. Az elvégzett számítások alapján a felperes megállapította a fogyasztó által fizetendő díj összegét, amelyet a fogyasztó részletekben teljesíthetett. A fogyasztó panasszal élt az alperesnél, amelyben - egyebek mellett - a felperes által kibocsátott pótszámla szerinti összeget vitatta.

Az alperes a 2006. december 18. napján kelt ... számú határozatában a pótszámla téves elkészítése tekintetében a panasznak helyt adott. Egyben megállapította, hogy a felperes a szolgáltatás minőségi követelményeit megsértette, amikor 2003. június 03. és 2005. június 13. között a fogyasztás lényeges csökkenése miatt a 2004. évi és 2005. évi elszámoló számlák fogyasztási adatai alapján késve intézkedett a fogyasztásmérő felülvizsgálatáról, cseréjéről, és a hibásan mért időszakra kibocsátott pótszámlában tévesen állapította meg a díjkövetelését. A felperes magatartása szerződésszegésnek minősül, ezért kötbér fizetésére köteles. A határozat indokolása szerint a felperes évenkénti leolvasás alapján készítette az elszámoló számláit. A 2004. június 7-én készült elszámoló számla szerint 39.233 forint visszafizetendő összeg mutatkozott, amit a felperes ellenőrzés nélkül fizetett vissza a fogyasztó részére. Az összeg kiutalása előtt a kifizetés indokoltságának vizsgálatát a felperes elmulasztotta, ezért nem észlelte a fogyasztásmérő hibás működését. A mérő felülvizsgálatát és a fogyasztásmérő cseréjét jelentős késedelemmel végezte el, amellyel megsértette a szolgáltatás minőségi követelményeit, ezért a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: Vet.) 90.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján kötbért köteles a fogyasztó részére fizetni.

A felperes keresetében a határozat részbeni megváltoztatását, a kötbér fizetésére vonatkozó rendelkezés mellőzését kérte. Állította, hogy a mérőóra meghibásodásának nem észlelése nem tekinthető a szolgáltatás minőségi követelményei megsértésének. Ez egyrészt tőle el sem várható, másrészt pedig fizikailag és műszakilag sem megoldható a mérőóra meghibásodásának haladéktalan észlelése. Hangsúlyozta, hogy a fogyasztás csökkenése vagy jelentős változása nem kell, hogy jelezze a mérőóra meghibásodását, hiszen a fogyasztói szokások is változhatnak jelentős mértékben. Mivel pedig a mérőóra meghibásodásával kapcsolatosan őt jogsértés nem terheli, ezért kötbér fizetésére sem kötelezhető.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével az alperes határozatát részben megváltoztatta és a szolgáltatás minőségi követelményeinek megsértésével kapcsolatos fogyasztói panaszt is elutasította, ami alapján a kötbér fizetésre vonatkozó rendelkezéseket mellőzte. Az ítélet indokolása szerint a felperes esetében a szolgáltatás minőségi követelményeit az Elosztói Üzletszabályzat (a

továbbiakban: ÜSZ) tartalmazza. Ebben nincs szabály, előírás arra nézve, hogy a szolgáltatás minőségi követelményének megsértését jelentené az, hogy a szolgáltató nem észleli hivatalból a mérő meghibásodását. Leszögezte, hogy a szolgáltatás a villamos energia átadása volt a fogyasztó részére, ami annyit jelent, hogy a felperesnek a szerződésben, a jogszabályokban és a szabványokban meghatározottak szerint, megfelelő időpontban és műszaki feltételekkel (feszültség, áramerősség, készenlétre állás) kell a villamos energiát a fogyasztó részére szolgáltatnia. A szolgáltatás tárgya tehát a villamos energia maga. E jogviszonytól pedig meg kell különböztetni a szolgáltatás ellenértéke meghatározásának folyamatát. A mérési folyamat nem a fogyasztó részére nyújtott szolgáltatás, hanem egy olyan ellenőrzési tevékenység, amely alapján a fogyasztóval szembeni elszámolás lebonyolítható. Önmagában az, hogy a fogyasztásmérő meghibásodott, a fogyasztó részére nyújtott szolgáltatás minőségét semmilyen formában nem érintette, hiszen a fogyasztó az adott időszakban zavartalanul, a korábbiakban megszokott színvonalon, időben és módon vehette igénybe a felperes szolgáltatását. Rámutatott arra, hogy a felperesnek sem lehetősége, sem jogszabályi kötelezettsége nincs arra, hogy a fogyasztásmérő berendezéseket folyamatosan, naprakészen felülvizsgálja. Megállapította még, hogy a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény végrehajtására kiadott 180/2002. (VIII. 23.) Korm. rendelet 1/a. számú mellékletét képező Villamos energia közüzemi szabályzat (a továbbiakban: VKSZ) 16.§-a külön fejezetben szabályozza az elszámolást hibás mérés esetén. A jogalkotó azonban e körben csak azt tette a szolgáltató kötelezettségévé, hogy amennyiben valamilyen módon tudomására jut a mérőóra meghibásodása, akkor milyen feladata van. A tudomásszerzésre vonatkozóan viszont a jogszabály nem ír elő kötelezettséget a felperes számára.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Előadta, hogy a közüzemi szerződés részét képezi a szolgáltatás ellenértékének megfizetése. Ebből következik, hogy a mérési folyamat nem egy ellenőrzési tevékenység. A fogyasztói panasz tárgya pedig a szolgáltatáshoz közvetetten kapcsolódó, a szolgáltatás teljesítésére kötött szerződésben foglaltak betartása volt. A felperes felelőssége az, hogy a fogyasztó a szolgáltatásnak megfelelő ellenértéket fizessen, az ehhez szükséges mérőeszközt a felperesnek kell biztosítani. Jelen esetben a fogyasztó éveken keresztül abban a tudatban fizette a számlákat, hogy az a fogyasztásának megfelelő. Ebből a feltételezésből kiindulva további villamos berendezéseket is vásárolhatott. A felperes ugyan köteles volt a fogyasztó részére részletfizetést biztosítani, de ez nem változtat azon, hogy a fogyasztó havi befizetési kötelezettsége akár a korábbi többszörösére is emelkedhetett. Elismerte, hogy a fogyasztásmérő meghibásodásának automatikus és azonnali felismerése nem várható el a szolgáltatótól. A perbeli esetben azonban a felperes több mint két éven keresztül nem észlelte a meghibásodást. Ennyi időn belül, figyelemmel a fogyasztási adatokban bekövetkezett változásra is, elvárható a mérő meghibásodásának észlelése, hiszen a mérő berendezések folyamatos felülvizsgálata a felperes kötelezettsége. Mindezeket túl kifogásolta a kijavító végzést is.

A fellebbezési ellenkérelmében a felperes az ítélet helybenhagyását kérte. Állította, hogy a határozat azért jogszabálysértő, mert az alperes a vonatkozó jogszabályt tévesen értelmezte. Álláspontja szerint a kötbérfizetési kötelezettségét a fellebbezésben foglaltak sem támasztják alá.

Az alperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges mértékben feltárta a perben irányadó tényállást, ám a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekből téves jogi következtetésre jutott az alábbiak szerint.

A Vet. VI. fejezete a közüzemi szolgáltatásról rendelkezik, ezen belül a 82-85.§-ok a közüzemi szolgáltatás tartalmát határozzák meg. Önmagában már ez is mutatja, hogy a közüzemi szolgáltatás egy komplex tevékenység, amely nem azonosítható a villamos energia szolgáltatás fogalmával, azaz nem szűkíthető le pusztán a villamos energia továbbítására vonatkozó tevékenységre. Ezt a felperes sem állította, mint ahogy nem cáfolta azt sem, hogy a közüzemi szerződés alapján, a közüzemi szolgáltatás keretében a villamos energia átadásán túl van egyéb kötelezettsége is; így a fogyasztásmérő leolvasása, a leolvasásból nyert adatok alapján történő elszámolás és számlakibocsátás stb. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság akkor, amikor a mérési folyamatot a fogyasztó részére nyújtott szolgáltatástól elkülönült ellenőrzési tevékenységként értékelte. A felperes a közüzemi szerződés keretében összetett szolgáltatást köteles nyújtani, amelyhez a hibátlan fogyasztásmérő felszerelése, a megfelelő mérés és számlázás éppúgy hozzátartozik, mint a villamos energia átadása.

A Vet. az összetett szolgáltatói követelményekhez igazodóan szabályozza a közüzemi szolgáltató szerződésszegéseit, és az egyes szerződésszegések tartalmához, jellegéhez kapcsolódóan rendelkezik a közüzemi szerződés megszegésének jogkövetkezményeiről. A Vet. 87.§-ának c) pontja szerint a közüzemi szolgáltató részéről szerződésszegésnek minősül, ha a szolgáltatás minőségi követelményeit megsérti. Ennek jogkövetkezménye a Vet. 90.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján kötbérfizetés a fogyasztó részére. Kétségtelen, hogy sem a Vet., sem az egyéb, kapcsolódó jogszabályok nem határozzák meg azt, hogy mit kell érteni a szolgáltatás minőségi követelményei alatt. A tételes jogszabályi felsorolás hiányának oka azonban - szemben az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal - nem az, hogy a szolgáltatás minőségi követelményei azonosíthatók lennének az engedélyes üzletszabályzatában meghatározott minőségi követelményekkel, vagy esetleg az alperes által jóváhagyott garantált szolgáltatások körével. Ha ugyanis a szolgáltatás minőségi követelményeinek tartalma ilyen egyszerűen, az ÜSZ-ben meghatározott minőségi jellemzőkkel, illetve a minimális minőségi követelményekkel megfeleltethetők lennének, úgy a Vet. 87.§-ának c) pontja is így rendelkezett volna.

A Vet. és az azzal összefüggő jogszabályok, illetve az azok alapján készített egyes szabályzatok a közüzemi szolgáltatás kötelező tartalmi elemeit határozzák meg, vagyis azokról a követelményekről rendelkeznek, amelyeket a közüzemi szolgáltatónak feltétlenül teljesítenie kell a közüzemi szerződés keretében. Ennél többet azonban - nem veszélyeztetve a kötelezően ellátandó szolgáltatási feladatokat - bármely szolgáltató felvállalhat, de a jogszabályban általánosan meghatározott szerződéses magatartását is tovább részletezheti. Mindezen szolgáltatói szerződéses kötelezettségeket az egyes szolgáltatók saját üzletszabályzatai tartalmazzák. Ezért nem sorolják fel sem a Vet., sem az annak végrehajtására vonatkozó jogszabályok a közüzemi szolgáltatás valamennyi lehetséges elemét, ennél fogva jogszabály az egyes szolgáltatás minőségi követelményeit sem határozza meg taxatív. Mindez nem változtat azon, hogy a szolgáltató a törvényben, az egyéb jogszabályban, illetve az ÜSZ-ben meghatározott szerződéses kötelezettségét a tőle elvárható módon, a meghatározott mennyiségi, minőségi stb. követelményeknek megfelelően köteles teljesíteni.

A Vet. 87.§-a a legalapvetőbb szolgáltatói szerződésszegő magatartásokat sorolja fel. A Vet. 87.§-ának a), d), e), f) pontjaiban meghatározott szerződésszegések különösebb értelmezésre nem szorulnak, azok tartalma kétséget nem hagyó módon megállapítható.

A Vet. 87.§-ának b) és c) pontjaiban meghatározott magatartások mibenléte pedig a Vet. 90.§-ának (1) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények figyelembevételével szintén egyértelműen megállapítható. E rendelkezések együttes értelmezéséből levezethetően a szabályozás logikája az, hogy amennyiben a közüzemi szolgáltató szerződésszegése magához a villamos energia továbbításához kapcsolódik, úgy annak szankciója az arányos díjvisszatérítés. Ilyenkor a jogsértés szorosan az áramellátással függ össze, ezért annak következménye a vételezett áram ellenértékével, az áramdíjjal kapcsolatos. Ha azonban a szerződésszegés a villamos energia továbbításához nem kapcsolódik közvetlenül, hanem a szolgáltatás egyéb részére vonatkozik, akkor a szolgáltatónak - az áramdíjtól független - kötbért kell fizetnie. Ez utóbbi szerződésszegések tekintetében közömbös, hogy a fogyasztó milyen mennyiségű, minőségű villamos energiát kapott. Mindebből látható, hogy ha a szolgáltató a fogyasztót az adott időszakban zavartalanul, az elvárt, illetve a megszokott színvonalon ellátja árammal, még nem teljesítette maradéktalanul a közüzemi szerződésből rá háruló valamennyi szolgáltatói kötelezettségét. Neki a többi szerződéses kötelezettségét is: így a mérést, leolvasást, számlázást stb. is megfelelő minőségben kell teljesítenie. A társadalom általános értékítélete szerint pedig a szolgáltatóval szemben a minimális minőségi elvárás az, hogy hibátlan mérőórát szereljen fel, legalább évente egyszer végezzen leolvasást, és a ténylegesen elfogyasztott villamos energia után, de azután feltétlenül számlázzon. E szerződéses kötelezettségek nem vagy nem megfelelő teljesítése a szolgáltatás minőségi követelményeinek megsértését jelenti.

Megjegyzí a másodfokú bíróság, hogy a felperes és az elsőfokú bíróság érvelése azért sem fogadható el, mert az azt eredményezné, hogy a hibás mérésből, a

leolvasás elmaradásából fakadó szolgáltatói szerződésszegés pusztán a fogyasztóra hárítana kötelezettséget, hiszen még ha részletekben is, de neki kell a ténylegesen elfogyasztott, ám időben le nem mért, ki nem számlázott díjat utólag megfizetnie. Ezzel szemben a hanyag szolgáltató szerződésszegő magatartása szankció nélkül maradna. Ez azonban sem a Vet., sem a kapcsolódó jogszabályok vagy az ÜSZ, de a polgári jog szerződésszegésre vonatkozó szabályaiból sem vezethető le.

A fentieken nem változtat az sem, hogy a VKSZ 16.§-a nem mondja ki, hogy a hibás mérőóra cseréjének elmaradása a szolgáltatás minőségi követelményének megsértését jelenti. Ennek oka az, hogy a VKSZ 16.§-a a hibás mérés esetén történő elszámolást szabályozza. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a szolgáltató feleljen a szerződésszegő magatartásáért. Márpedig a Vet. 23.§-a szerint nem vitásan a felperesnek kell gondoskodnia az elszámolási mérésre alkalmas mérőberendezés felszereléséről és karbantartásáról.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az alperessel egyezően jutott arra a következtetésre, hogy a felperes azzal, hogy nem észlelte a mérő meghibásodását, amely miatt több mint két éven keresztül téves fogyasztási adatok alapján helytelenül számlázott, megsértette a közüzemi szerződésből fakadó általa nyújtandó szolgáltatás minőségi követelményeit, amely miatt a Vet. 90.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján köteles a fogyasztó részére kötbért fizetni.

A kijavító végzés elleni alperesi fellebbezés tartalmát a másodfokú bíróság a Pp. 3.§-ának (2) bekezdése alapján akként értékelte, hogy az alperes lényegében továbbra is az ítélet rendelkező részét támadta, annak megváltoztatását kérte. Mivel pedig erre nézve a Fővárosi Ítéltábla a fentiekben kifejtette álláspontját, ezért a kijavító végzés elleni fellebbezést külön nem kellett elbírálni. Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a peres iratokból egyértelműen megállapítható, hogy a felek részére kézbesített írásba foglalt ítélet rendelkező része részben eltért a szóban kihirdetett ítélet rendelkező részétől. Az elírást tartalmazó ítélet kijavítására a Pp. 224.§-a alapján jogosult volt az elsőfokú bíróság. Mindez nem változtat azon, hogy az ítélet érdemi része, a kijavított rendelkezése, nem volt helytálló.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság helytelen jogértelmezésből fakadó, téves érdemi döntést tartalmazó ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A sikeresen fellebbező alperes együttes első- és másodfokú perköltségét a felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles megfizetni, míg a kereseti és a fellebbezési illeték viselésére őt a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság.

B u d a p e s t, 2009. évi június hó 11. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. tanácselnök, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró

dr. Bacsá Andrea sk.bíró

A kiadmány hiteléül:
bíróági írnok